

Παιδαγωγικά ρεύματα στο Αιγαίο

Τόμ. 5, Αρ. 1 (2011)

Τεύχος 5

παιδαγωγικά ρεύματα στο Αιγαίο
διεθνής περιοδική έκδοση παιδαγωγικών προβληματισμών

Τεύχος, 5 Μάϊος 2011

Λόγοι επιλογής και μεταβολής της
συναισθηματικής στάσης στη μάθηση της
Γερμανικής στην Δημόσια Δευτεροβάθμια
Εκπαίδευση - Πιλοτική Εφαρμογή Ανώνυμου
Ερωτηματολογίου

Δημήτρης Ζέππος

doi: [10.12681/revmata.31098](https://doi.org/10.12681/revmata.31098)

Copyright © 2022, Δημήτρης Ζέππος

Άδεια χρήσης [##plugins.generic.pdfFrontPageGenerator.front.license.cc-by-nc-sa4##](https://plugins.generic.pdfFrontPageGenerator.front.license.cc-by-nc-sa4##).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Ζέππος Δ. (2022). Λόγοι επιλογής και μεταβολής της συναισθηματικής στάσης στη μάθηση της Γερμανικής στην Δημόσια Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση - Πιλοτική Εφαρμογή Ανώνυμου Ερωτηματολογίου. *Παιδαγωγικά ρεύματα στο Αιγαίο*, 5(1), 73–84. <https://doi.org/10.12681/revmata.31098>

Λόγοι επιλογής και μεταβολής της συναισθηματικής στάσης στη μάθηση της Γερμανικής στην
Δημόσια Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση -
Πιλοτική Εφαρμογή Ανώνυμου Ερωτηματολογίου

Δημήτρης Ζέπος¹

zepposd@sch.gr

Περίληψη

Στο άρθρο αυτό περιγράφεται η πιλοτική εφαρμογή ενός ερωτηματολογίου για την ανάδειξη των προσδοκιών και απόψεων που έχουν οι γονείς και μαθητές του Ελληνικού Δημόσιου Γυμνασίου, σε σχέση με την επιλογή και χρησιμότητα της εκμάθησης της Γερμανικής γλώσσας στο δημόσιο σχολείο. Επιχειρείται μέσα από την πιλοτική εφαρμογή να διαπιστωθεί αν, και σε ποιο βαθμό, είναι δυνατή η στατιστική καταγραφή των απόψεων με τη χρήση αποκλειστικά ανώνυμου ερευνητικού εργαλείου, χωρίς να χρησιμοποιηθούν ερευνητικά δεδομένα που προέρχονται από προσωπικές συνεντεύξεις. Παρατίθεται μία ενδεικτική καταγραφή των ερευνητικών δεδομένων σε συνδυασμό με μία πρώτη αξιοποίησή τους με τη χρήση απλής αναλογικής σύνθεσης, ώστε να αναδειχθεί η ικανότητα του ερωτηματολογίου να στηρίζει τη διατύπωση αξιοποιήσιμων ερευνητικών δεδομένων, ενώ παράλληλα διαπιστώνονται ενδεικτικές τάσεις στις απόψεις των γονέων και μαθητών σχετικά με το γνωστικό αντικείμενο. Ακόμα, προτείνονται τρόποι ανάλυσης και σύνθεσης των ερευνητικών δεδομένων με τη χρήση συγκεκριμένων στατιστικών εργαλείων που αναφέρονται στη διεθνή βιβλιογραφία. Διαπιστώνεται, τέλος, πως η διεξαγωγή, σε πανελλαδική κλίμακα, μίας τέτοιας έρευνας μπορεί να συμπληρώσει το επιστημονικό κενό που υφίσταται στον ελλαδικό χώρο για το ζήτημα των προσδοκιών των γονέων και παιδιών στο μάθημα της Γερμανικής ως δεύτερης επιλεγόμενης ξένης γλώσσας. Με τον τρόπο αυτό παρέχεται ένα σημαντικό εργαλείο εκπαιδευτικής και επιμορφωτικής πολιτικής.

Λέξεις κλειδιά: άποψη, συναισθηματική στάση, ξένες γλώσσες, Γερμανικά ως ξένη γλώσσα, Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

Abstract

This article describes the pilot implementation of a questionnaire in order to illustrate the expectations of parents and students regarding the selection and usefulness of German as a foreign language in Greek public secondary schools. Through the pilot implementation it is attempted to determine whether and to what extent it is possible to record these attitudes by using an anonymous research tool, without using research data deriving from personal interviews. An indicative annotation of research data is presented together with an initial exploit using simple proportional composition to highlight the ability of the questionnaire to support the formulation of obtainable research data, while indications of the trends found in the attitudes of parents and pupils concerning the academic field are described. Also, methods of analysis and synthesis of this research data using specific statistical tools proposed in international literature are suggested. Finally it is stated that the realisation of such a research on a nationwide scale would complement the scientific gap existing in Greece concerning the issue of expectations of parents and children towards German as a second foreign language in mainstream secondary education, which would provide an important tool for improved education and training policy.

¹ Ο Δημήτρης Ζέπος είναι εκπαιδευτικός της Δημόσιας Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, ειδικότητας Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας. Είναι Διδάκτορας του Τομέα Παιδαγωγικής στο Τμήμα Φ.Π.Ψ. του Ε.Κ.Π.Α. και διδάσκει ως μέλος Σ.Ε.Π. στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (ΕΑΠ) στο Πρόγραμμα Σπουδών Μεταπτυχιακής Ειδίκευσης των Καθηγητών Γερμανικής. Επίσης εργάζεται ως Καθηγητής Γερμανικής Γλώσσας στο Διδασκαλείο Ξένων Γλωσσών του Ε.Κ.Π.Α.

Keywords: attitude, foreign languages, German as a foreign language, Secondary Education

Εισαγωγή

Η αναζήτηση, διερεύνηση και διατύπωση των απόψεων και επιθυμιών των μαθητών σχετικά με ένα γνωστικό αντικείμενο έχει υπάρξει αντικείμενο πολλών ερευνών, ιδίως κατά τη διάρκεια του δεύτερου μισού του 20^{ου} αιώνα. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει δείξει η ερευνητική κοινότητα στη συναισθηματική στάση των μαθητών έναντι του γνωστικού τους αντικειμένου, η οποία ορίζεται από τον Triandis (1971) και ως συναισθηματικά φορτισμένη προδιάθεση που προκαταλαμβάνει συγκεκριμένες αντιδράσεις σε συγκεκριμένες κοινωνικές περιστάσεις.

Ιδιαίτερα στον τομέα εκμάθησης ξένων γλωσσών, το θέμα αυτό, με άξονα το συναισθηματικό τομέα (en: «emotional component», Dwyer, 1993: 2), όπως ορίζεται πιο πάνω, αποτελεί επίκεντρο του ενδιαφέροντος για μεγάλο αριθμό ερευνητών, κυρίως του αγγλοσαξωνικού χώρου. Ήδη από τη δεκαετία του '60 (Howe et. al, 1969: 27) ήταν γνωστή και ερευνητικά τεκμηριωμένη η σημασία της στάσης των μαθητών απέναντι στην ξένη γλώσσα. Παράγοντες όπως το συναίσθημα (en: «affect», Dwyer, 1993: 3) και η μαθητική επίγνωση (en: «cognition», Dwyer, ό.π.) αποτελούν εξίσου σημαντικούς παράλληλους κόμβους διερμηνείας της στάσης και αντίληψης για τη μάθηση μίας ξένης γλώσσας. Είναι κοινά αποδεκτό πλέον, πως, όπως περιγράφουν και οι Kuhlemeier κ.ά. (1996: 494) αναφερόμενοι στα λόγια των Boekaerts & Simons, «η στάση απέναντι στο σχολικό [σ.τ.σ. γνωστικό] αντικείμενο αποτελεί σημαντικό παράγοντα μάθησης».

Ο ιδιαίτερος γνωστικός χώρος της διδασκαλίας της Γερμανικής ως ξένης γλώσσας στην Ελληνική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση αποτελεί, σε ευρεία αντίθεση με τη διεθνή βιβλιογραφική πραγματικότητα των τελευταίων ετών, ελάχιστα εξερευνημένο έδαφος (πρβλ. Spinou, 2005), τουλάχιστον όσον αφορά στη διερεύνηση των προσδοκιών των μαθητών για το μάθημα αυτό (Ζέπος, 2007: 39-47; Auswärtiges Amt der Bundesregierung, 2003). Μπορεί λοιπόν κανείς να πει πως υφίσταται ένα ερευνητικό και επιστημονικό κενό στο συγκεκριμένο θέμα.

Τίθεται κατά συνέπεια το ερώτημα, αν η επιλογή του μαθήματος, που δηλώνεται από τους γονείς, όταν το παιδί αποφοιτά από την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση, διέπεται από συγκεκριμένες προσδοκίες, που να εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των γονέων ή αν καταγράφεται ταυτόχρονα και η στάση των ίδιων των παιδιών απέναντι στο μάθημα. Ταυτόχρονα διερωτάται κανείς, αν ένα ερευνητικό εργαλείο εξ' αποστάσεως έρευνας, όπως ένα ανώνυμο ερωτηματολόγιο, σε συνδυασμό με διαδικασίες στατιστικής επεξεργασίας, μπορεί να θέσει ερωτήματα, που να διευκρινίζουν αυτά τα αίτια και να προσφέρουν αξιόπιστα και μετρίσιμα δεδομένα, τα οποία με τη σειρά τους να μπορούν να αξιοποιηθούν για την παιδαγωγική και την σε επίπεδο εκπαιδευτικής πολιτικής έμπρακτη προσαρμογή των «συνθηκών της εκπαίδευσης» (Ζέπος, 2001: 9-10) στις ανάγκες και προσδοκίες των άμεσα ενδιαφερόμενων γονέων και μαθητών.

Σκοπός της έρευνας

Προσπαθώντας να δώσει απαντήσεις στα ερωτήματα αυτά, η παρούσα εργασία λειτουργεί σε δυο επίπεδα και διέπεται από ένα πλέγμα σκοποθεσίας που επιδιώκει την ανάδειξη και επιβεβαίωση των συγκεκριμένων σκοπών. Αρχικά επιδιώκει να αναδείξει τους λόγους επιλογής της Γερμανικής ως μάθημα δεύτερης ξένης γλώσσας σε δημόσια σχολεία της ελληνικής Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, όπως τους επικαλούνται οι γονείς των εμπλεκόμενων μαθητών, καθώς και το ενδεχόμενο μεταβολής της συναισθηματικής στάσης των μαθητών απέναντι στο γνωστικό αυτό αντικείμενο με την πάροδο του χρόνου. Αντικειμενικός στόχος είναι η διαπίστωση και διατύπωση των αρχικών λόγων επιλογής τόσο από πλευράς των γονέων όσο και των ίδιων των παιδιών, ενώ από την άλλη διερευνάται η αλλαγή στάσης προς το αντικείμενο σε συσχετισμό με τους άμεσους παράγοντες της εκπαίδευσης που παρεμβάλλονται κατά τη διάρκεια της μάθησης.

Σε δεύτερο επίπεδο, ο σκοπός της έρευνας είναι η διαπίστωση της επάρκειας των προτεινόμενων ερωτημάτων του ερευνητικού εργαλείου και η πρόταση συμπληρωματικών ή τροποποιητικών παρεμβάσεων, ώστε στη συνέχεια να προταθεί η διεξαγωγή της ίδιας έρευνας σε εθνική κλίμακα για την διαπίστωση των λόγων επιλογής του γνωστικού αντικειμένου αλλά και των λόγων αλλαγής στάσης απέναντι του, τόσο από τους γονείς όσο και από τους μαθητές.

Προαπαιτούμενα της έρευνας

Η πιλοτική έρευνα πεδίου διέπεται από συγκεκριμένες παραμέτρους, οι οποίες προδιαγράφουν τις συνθήκες διανομής και συλλογής του ερευνητικού εργαλείου. Έτσι, τα υποψήφια υποκείμενα της ερευνητικής διαδικασίας πρέπει να είναι γονείς μαθητών οποιασδήποτε τάξης σε δημόσιο Γυμνάσιο της ημεδαπής, ώστε να διασφαλιστεί πως εντάσσονται στη δημόσια εκπαίδευση και πως ακολουθούν τις προβλεπόμενες από αυτήν διδακτικές διαδικασίες. Ακόμα, οι μαθητές πρέπει να παρακολουθούν το μάθημα της Γερμανικής, το οποίο προσφέρεται στα ελληνικά δημόσια σχολεία ως υποχρεωτικό μάθημα επιλογής δεύτερης ξένης γλώσσας, παράλληλα με την Γαλλική και, από το έτος 2008-2009 την Ιταλική. Το χρονοδιάγραμμα της έρευνας προβλέπει ένα πολύ αυστηρό πλαίσιο διανομής και συλλογής των ερωτηματολογίων, ώστε να διασφαλιστεί η ταχεία συγκέντρωσή τους. Οι συμμετέχοντες γονείς πρέπει να απαντήσουν σε όλες τις ερωτήσεις χωρίς διορθώσεις, ενώ καλούνται να εκφράσουν, προαιρετικά, προσωπικές απόψεις σε ανοικτά ερωτήματα.

Περιορισμοί της πιλοτικής έρευνας

Η έρευνα περιορίζεται σε γονείς παιδιών που παρακολουθούν το μάθημα της Γερμανικής γλώσσας κατά τη σχολική χρονιά 2009-2010 στο Γυμνάσιο Κερατέας, όπου διδάσκει ο ερευνητής. Ο περιορισμός αυτός κρίνεται αναγκαίος, επειδή η έρευνα αποτελεί πιλοτική και παράλληλα πειραματική εφαρμογή του ερευνητικού εργαλείου και κατά συνέπεια δεν αξιώνει αρχές γενικευσιμότητας ή αναγωγής στο γενικό πληθυσμό. Πέραν αυτού, η έρευνα περιορίζεται στη μορφή του γραπτού ανώνυμου ερωτηματολογίου. Τα ερωτήματα διατυπώνονται με τον τρόπο αυτό σε ενιαία μορφή, διασφαλίζοντας την αξιόπιστη δυνατότητα ποσοτικοποίησης των δεδομένων χωρίς να διατρέχεται ο κίνδυνος υποκειμενικής ερμηνείας ενδεχόμενων ανοικτών απαντήσεων ή να απαιτείται κωδικοποίηση ελεύθερων απαντήσεων.

Μεθοδολογία

Το ερωτηματολόγιο αναπτύχθηκε σύμφωνα με την επιστημονική δεοντολογία ανάπτυξης και διανομής ανώνυμων ερωτηματολογίων (GAO, 1993; Ζέππος, 2001: 20-23; Ζέππος, 2007: 319-363). Η έρευνα επιμερίζεται σε συνολικά τέσσερις τομείς διερεύνησης, όπου κάθε τομέας ασχολείται με συγκεκριμένα σημεία επιστημονικού ενδιαφέροντος.

Έτσι, το πρώτο μέρος καταγράφει τα δημογραφικά δεδομένα των υποκειμένων του δείγματος, όπως ηλικία, οικογενειακή κατάσταση, σχέση με γερμανόφωνες χώρες και την επακόλουθη σχέση με τη Γερμανική γλώσσα. Στο δεύτερο μέρος καταγράφεται η σχολική πορεία των παιδιών των υποκειμένων, πάντα κάτω από το πρίσμα εκμάθησης ξένων γλωσσών και ειδικότερα της Γερμανικής, στο σχολικό και ευρύτερο μαθησιακό τους περιβάλλον. Η τρίτη ενότητα διερευνά στο πρώτο μέρος της τους λόγους για τους οποίους οι γονείς προέτρεψαν το παιδί τους να παρακολουθήσει τη Γερμανική στο σχολείο, ενώ το δεύτερο μέρος φωτίζει το ίδιο θέμα από τη σκοπιά του ίδιου του μαθητή. Στο τρίτο μέρος της ενότητας γίνεται μία αρχική καταγραφή για την ανάδειξη μίας αλλαγής στη συναισθηματική στάση του παιδιού απέναντι στο μάθημα, όπως την παρατηρούν οι γονείς, η οποία και εξειδικεύεται στη συνέχεια με ερωτήματα που εντάσσονται στην τέταρτη ενότητα του ερωτηματολογίου. Εδώ οι γονείς καλούνται να διατυπώσουν την άποψή τους σχετικά με τους πιθανούς λόγους αλλαγής της στάσης των παιδιών τους απέναντι στη γλώσσα.

Τα ερωτηματολόγια μοιράστηκαν σε 20 μαθητές της Γερμανικής με τυχαία επιλογή και συγκεντρώθηκαν την αμέσως επόμενη ημέρα. Από το σύνολο των 20 ερωτηματολογίων, επεστράφησαν συνολικά 11 πλήρως συμπληρωμένα ερωτηματολόγια, τα οποία και αποτελούν το σώμα ($n=11$) της επεξεργασίας των δεδομένων που ακολουθεί.

Δείγμα της έρευνας

Ο συνολικός μαθητικός πληθυσμός του Γυμνασίου Κερατέας, που ικανοποιεί τις προαναφερόμενες προδιαγραφές για συμμετοχή στην έρευνα, ήταν κατά την περίοδο διανομής του ερωτηματολογίου 105 μαθητές. Το τυχαίο δείγμα, που προέκυψε, ανήλθε συνολικά σε 11 άτομα ($n=11$), όπου τα 6 (54,5%) αναφέρονται σε αγόρια, ενώ τα 5 (45,5%) σε κορίτσια. Το δείγμα χαρακτηρίζεται ως ικανό

και αντιπροσωπευτικό, αφού αποτελεί το 10,5% του σχετικού συνολικού πληθυσμού της σχολικής μονάδας.

Καταγραφή και ανάλυση δεδομένων

Τα δημογραφικά στοιχεία ανέδειξαν, πως 8 παιδιά (72,7%, $v=11$) ήταν πρωτότοκα, ενώ τα υπόλοιπα 3 (27,3%) ήταν δευτερότοκα παιδιά της οικογένειας. 5 παιδιά (45,5%) του δείγματος είχαν αδέρφια που παρακολουθούσαν μαθήματα Γερμανικής, ενώ για 1 παιδί (9%) αναφέρθηκε πως κάποια από τα αδέρφια του μαθαίνουν Γερμανικά. Σε 4 περιπτώσεις (36%) καταγράφηκε, πως τα παιδιά των υποκειμένων ήταν τα μοναδικά της οικογένειας που παρακολουθούσαν Γερμανικά, ενώ υπήρξε και 1 (9%) κενή απάντηση. Η έρευνα ανέδειξε, πως, από τα παιδιά του δείγματος, 3 (27%) είχαν επισκεφτεί τη Γερμανία ή άλλη γερμανόφωνη χώρα τουλάχιστον μία φορά. Αναφορικά με την καταγωγή των γονέων καταγράφηκε πως 1 περίπτωση (9%) είχε μητέρα που καταγόταν από γερμανόφωνη χώρα, ενώ σε μία άλλη περίπτωση αναφέρθηκε πως η οικογένεια είχε διαμείνει σε γερμανόφωνη χώρα για πάνω από ένα έτος ως οικογένεια μεταναστών.

Ως προς τη σχολική πορεία των παιδιών των υποκειμένων, δηλαδή την τάξη, στην οποία φοιτούσαν τα παιδιά, υπήρξε σχετική ανομοιομορφία στον επιμερισμό των συμμετεχόντων μαθητών. Αυτό οφείλεται προφανώς στη μεθοδολογία λήψης του δείγματος. Έτσι, από τα 11 υποκείμενα, το ένα (9%) προερχόταν από την Α' Γυμνασίου, τα 6 (54,5%) ήταν μαθητές της Β' Γυμνασίου, ενώ οι υπόλοιποι 4 (36%) ήταν μαθητές της Γ' Γυμνασίου. Για όλα τα παιδιά δηλώθηκε πως παρακολούθησαν ως πρώτη σχολική ξένη γλώσσα την Αγγλική, ενώ ακολούθησε η Γερμανική ως δεύτερη επιλεγόμενη γλώσσα για το Γυμνάσιο. Σύμφωνα με τη δήλωση των γονέων μόλις 2 (18%) μαθητές δεν παρακολουθούσαν μαθήματα ξένων γλωσσών εκτός σχολείου, ενώ από τους υπόλοιπους 9 μαθητές, οι 3 (27%, $v=11$) δήλωσαν ιδιαίτερα μαθήματα. Οι απομεινάντες 6 (54,5%, $v=11$) παρακολουθούσαν ξένες γλώσσες σε κάποιο φροντιστήριο. Διασταυρώνοντας τα στοιχεία αυτά με την παρακολούθηση ή μη συγκεκριμένων γλωσσών σε μαθήματα εκτός σχολικού περιβάλλοντος προέκυψε, πως από τα 6 αυτά παιδιά, τα 3 (27%, $v=11$) παρακολουθούσαν μαθήματα τόσο της Αγγλικής όσο και της Γερμανικής, τα 2 (18%, $v=11$) μόνο της Αγγλικής και μόλις 1 (9%, $v=11$) μόνο Γερμανικά. Ο μέσος όρος χρόνου μάθησης της Αγγλικής δηλώθηκε στα 6 έτη, με μέγιστη τιμή τα 8 έτη και ελάχιστη τα 3, ενώ αντίστοιχα τα χρόνια μάθησης της Γερμανικής δηλώθηκαν κατά μέσο όρο στα 3 έτη, με μέγιστη τιμή τα 5 και ελάχιστη τα 3.

Στο ερώτημα, γιατί οι γονείς επέλεξαν την Γερμανική ως μάθημα του Γυμνασίου, 9 υποκείμενα (81,8%) απαντούν, πως ακολούθησαν την επιθυμία του παιδιού τους, ενώ ένα υποκείμενο (9%) δηλώνει, πως η επιλογή στην ουσία επιβλήθηκε στο παιδί. Μία απάντηση (9%) δεν αποδίδει λόγους επιλογής του γνωστικού αντικειμένου. Στους επιμέρους λόγους επιλογής από πλευράς των γονέων, όπου περιλαμβάνονται ερωτήματα με τη δυνατότητα πολλαπλής επιλογής, οι συνεκτιμώμενοι παράγοντες των γονέων για την επιλογή της γλώσσας αναφέρουν, πως σε 1 περίπτωση (9%) η Γερμανική είναι κτήμα τουλάχιστον ενός από τους γονείς του παιδιού, ενώ 4 (36%) από τους ερωτηθέντες δηλώνουν, πως τους αρέσει η δομή της γλώσσας. Δύο υποκείμενα (18%) απαντούν θετικά στην προτίμησή τους για τον ήχο της γλώσσας, ενώ μία θετική απάντηση (9%) δίδεται πως υπάρχει ιδιαίτερη συμπάθεια προς το γερμανικό πολιτισμό. Από 2 υποκείμενα (18%) δηλώνεται πως τους αρέσουν ιδιαίτερα ο γερμανικός τρόπος ζωής και οι γερμανικές συνήθειες, ενώ στο ίδιο ποσοστό απαντάται και το ερώτημα της ευκολίας εκμάθησης της γλώσσας σε σύγκριση με άλλη γλώσσα. Τρεις από τους ερωτηθέντες (27%) καταθέτουν πως υπάρχουν συγγενείς σε γερμανόφωνη χώρα, ενώ σε καμία απάντηση δεν δηλώνεται ως λόγος επιλογής η συχνότητα ταξιδιών σε γερμανόφωνες χώρες. Ένα ερωτηματολόγιο (9%) περιλαμβάνει ως λόγο επιλογής τη συνεργασία των γονέων με γερμανόφωνο συνεργάτη, ενώ η πλειοψηφία των 8 απαντήσεων (72,7%) δικαιολογεί την επιλογή με το επιχείρημα του μελλοντικού προσόντος του παιδιού για την ανεύρεση εργασίας. Σε αντίθεση με την προηγούμενη τάση, καμία δήλωση δεν υπάρχει για το ενδεχόμενο σπουδών σε γερμανόφωνη χώρα, ενώ για 5 περιπτώσεις (45,5%) φαίνεται πως άλλες γλώσσες δεν θεωρούνται ως πρώτη επιλογή ως μελλοντικού επαγγελματικού προσόντος. Ολοκληρώνοντας τους λόγους επιλογής από πλευράς γονέων δεν υπάρχει αναφορά στην επιλογή ως μέσο αύξησης της γενικής βαθμολογίας της σχολικής επίδοσης, ενώ δεν καταγράφονται διαφοροποιήσεις στο αντίστοιχο ανοικτό ερώτημα.

Στη συνέχεια αναφέρονται οι λόγοι, τους οποίους επικαλούνται οι γονείς ως προερχόμενους από τα ίδια τα παιδιά, για την επιλογή της γλώσσας. Έτσι, την πιο συχνή αναφορά με 4 απαντήσεις (36%) έχει η αιτιολόγηση πως στο παιδί αρέσει ο σκληρός ήχος της γλώσσας, ακολουθούμενη με 3 επιλογές (27%) από την απάντηση, πως το παιδί μαθαίνει τη γλώσσα και σε φροντιστηριακό περιβάλλον. Σε συχνότητα ακολουθεί η επιλογή της γλώσσας επειδή τη μαθαίνει κάποιος φίλος ή συμμαθητής με 2 αναφορές (18%), ενώ από μία απάντηση (9% αντίστοιχα) δίδεται, πως η γλώσσα είναι αντικείμενο μάθησης κάποιου συγγενούς ή πως το παιδί θα έχει βαθμολογικό όφελος. Η επιλογή της γλώσσας λόγω δεδηλωμένης αντιπάθειας προς άλλες γλώσσες δεν καταγράφεται.

Διερευνώντας την αλλαγή της στάσης των μαθητών έναντι του γνωστικού αντικείμενου καταγράφονται 7 περιπτώσεις (63,6%), όπου δηλώνεται πως κατά την πορεία στο Γυμνάσιο αυξήθηκε το ενδιαφέρον του μαθητή για το αντικείμενο. Αυτή η άποψη των γονέων ακολουθείται στενά με 6 απαντήσεις (54,5%) από την εικόνα, πως το παιδί δεν έχει αλλάξει τις απόψεις του σχετικά με το μάθημα. Μόλις 1 περίπτωση (9%) δηλώνει πως το ενδιαφέρον του παιδιού μειώθηκε ή χάθηκε εντελώς.

Τα δεδομένα αυτά συμπληρώνονται από τα ευρήματα της τέταρτης ενότητας του ερωτηματολογίου, όπου 7 υποκείμενα (63,6%) δηλώνουν σταθερότητα στις απόψεις του παιδιού για το μάθημα, ενώ αναφέρονται 3 περιπτώσεις (27%), όπου περιγράφεται αλλαγή στη στάση του παιδιού απέναντι στο μάθημα. Στις περιπτώσεις αυτές, δυο (18%, $v=11$) από τα τρία υποκείμενα δηλώνουν, πως αιτία για την θετική αλλαγή είναι ο εκπαιδευτικός. Μία επιλογή (9%, $v=11$) αποδίδει την αιτία της μείωσης του ενδιαφέροντος στο διδακτικό βιβλίο και τον φόρτο εργασίας του μαθητή.

Σύνθεση και ερμηνεία δεδομένων

Συνθέτοντας τα ευρήματα της πιλοτικής έρευνας μπορούν να εξαχθούν μία σειρά ενδεικτικών συμπερασμάτων τόσο για τη στάση των γονέων και μαθητών έναντι του μαθήματος της Γερμανικής στη δημόσια δευτεροβάθμια εκπαίδευση, όσο και για την αποτελεσματικότητα των ερωτημάτων που προτείνονται στο υπό διερεύνηση ερευνητικό εργαλείο. Στη συνέχεια θα εστιάσουμε με διακριτές προσεγγίσεις σε αυτές τις δυο παραμέτρους της έρευνας.

Στάση γονέων και μαθητών

Διασταυρώνοντας την απάντηση των γονέων, ότι η επιλογή της γλώσσας έγινε σύμφωνα με τις επιθυμίες των παιδιών, με τις αντίστοιχες αναφορές των επιθυμιών των παιδιών παρατηρεί κανείς, πως οι αναφορές δεν συμπίπτουν ποσοτικά. Έτσι, ενώ 9 γονείς απαντούν στο αρχικό ερώτημα (81,8%, $v=11$), πως επέλεξαν τα Γερμανικά, επειδή το επιθυμούσαν τα παιδιά τους, μόλις 4 από τους γονείς αυτούς (36%, $v=11$) δηλώνουν πως τα παιδιά είχαν εκφράσει την προτίμησή τους στην ηχητική εικόνα της γλώσσας, ένα κριτήριο που αποδίδεται στις προσωπικές προτιμήσεις (συναισθηματική φόρτιση) των ίδιων των παιδιών.

Αξιοσημείωτο είναι, πως μόλις 2 περιπτώσεις (18%, $v=11$) δηλώνουν πως το παιδί επέλεξε τη γλώσσα, επειδή παρακινήθηκε από φίλο ή συμμαθητή του. Φαίνεται λοιπόν, πως η αιτίαση, ότι οι μαθητές επιλέγουν τις ξένες γλώσσες λόγω των κοινωνικών τους σχέσεων, επιδέχεται αμφιβολίας και περαιτέρω διερεύνησης.

Ακόμα καταρρίπτεται η ισχύουσα άποψη, ότι λόγος επιλογής είναι το γεγονός ότι ένα συγγενικό πρόσωπο μαθαίνει τη γλώσσα ή ότι θα υπάρξει καλλίτερη βαθμολογική αντιμετώπιση στο σχολείο (αντίστοιχα από 1 απάντηση, 9%, $v=11$). Στις απαντήσεις διακρίνεται επίσης πως πρέπει να απορριφθεί ο ισχυρισμός της προτίμησης της γλώσσας από τα παιδιά λόγω της αποστροφής τους από άλλη γλώσσα, αφού το σχετικό ερώτημα δεν είχε καμία σχετική επιλογή. Τέλος, σχετικά σημαντικό φαίνεται να είναι και για τους μαθητές, το ότι παρακολουθούν μαθήματα Γερμανικής και σε φροντιστηριακά μαθήματα κάθε μορφής, αφού υπήρξε σχετική απάντηση σε 3 περιπτώσεις (27%, $v=11$).

Εξετάζοντας κάτω από το πρίσμα της μεταβολής της στάσης των παιδιών τους απέναντι στο μάθημα τις απαντήσεις των εννέα γονέων που δηλώνουν, πως επιλέχθηκε η γλώσσα επειδή το επιθυμούσαν τα ίδια τα παιδιά, παρατηρείται, πως μόλις 3 από τα υποκείμενα αυτά (27%, $v=11$) δηλώνουν αλλαγή της στάσης των παιδιών. Αν διερευνηθούν οι απαντήσεις των γονέων κάτω από τη σκοπιά της μεταβολής της στάσης των παιδιών, παρουσιάζεται η εικόνα, πως η πλειοψηφία των υποκειμένων δηλώνει βελτιωμένη άποψη των παιδιών τους (7 απαντήσεις, 63,6%, $v=11$), ενώ 6 γονείς (54,5%, $v=11$) αναφέ-

ρουν, πως τα παιδιά τους συνεχίζουν με τον ίδιο ενθουσιασμό τη μάθηση της γλώσσας. Παρατηρείται, ωστόσο, και μία περίπτωση (9%, $n=11$), η οποία δηλώνει μείωση του ενδιαφέροντος του παιδιού. Σημειώνεται στην περίπτωση αυτή, πως η επιλογή της γλώσσας έγινε, κατά δήλωση του γονέα, ανεξάρτητα από την επιθυμία του παιδιού, το οποίο την εποχή της έρευνας είναι μαθητής της Γ' Γυμνασίου και παρακολουθεί Γερμανικά παράλληλα σε ιδιαίτερο μάθημα. Εδώ οι γονείς αποδίδουν τη μείωση στο μεγάλο φόρτο εργασίας που υφίσταται το παιδί στο Γυμνάσιο.

Αποτελεσματικότητα του Ερωτηματολογίου

Η διαδικασία διεξαγωγής της έρευνας και επεξεργασίας των ευρημάτων αναδεικνύει μία σειρά από ζητήματα που σχετίζονται άμεσα με το ερευνητικό εργαλείο. Έτσι διαφαίνεται με σαφήνεια, πως η διάταξη των τεσσάρων ενότητων (δημογραφικά, εκπαιδευτικά, αιτιάσεις γονέων και παιδιών και, τέλος, μεταβολής της στάσης), διευκόλυνε τόσο στη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου όσο και στην καταγραφή και ομαδοποίηση των απαντήσεων. Από την άλλη διαφάνηκε με σαφήνεια, πως μερικά ερωτήματα της ενότητας αυτής, όπως για παράδειγμα οι περιγραφές του οικογενειακού περιβάλλοντος, του αριθμού των παιδιών της οικογένειας ή της σειράς γέννησης του παιδιού, δεν έχουν συνέχεια ή άμεσο συσχετισμό με τα υπόλοιπα ερωτήματα του εργαλείου και άρα είναι μάλλον περιττά.

Η παροχή ανοικτών απαντήσεων, όπου τα υποκείμενα μπορούσαν να δηλώσουν σε ελεύθερο λόγο τις απόψεις τους, δεν αξιοποιήθηκε από τα υποκείμενα σε μεγάλο βαθμό, ενώ οι απαντήσεις που δόθηκαν στις αντίστοιχες ερωτήσεις, ανακεφαλαιώνουν τις ήδη δηλωμένες επιλογές των κλειστών ερωτημάτων. Σε μία περίπτωση, ωστόσο, διαφάνηκε η ανάγκη του γονέα, να επικοινωνήσει με τον ερευνητή μέσα από τα ανοιχτά ερωτήματα και να εκφράσει την άποψή του όχι τόσο στο συγκεκριμένο θέμα του ερωτηματολογίου, όσο περισσότερο στο γενικότερο ζήτημα της παιδείας σε σχέση με την εκμάθηση των ξένων γλωσσών και την ποιότητα της εκμάθησης αυτής σε συσχετισμό με τον φόρτο εργασίας που βιώνει το παιδί στο ελληνικό σχολείο.

Η διάταξη των ερωτήσεων σε ενότητες με προκαθορισμένες (κλειστές) απαντήσεις φαίνεται να βοήθησε τους γονείς να απαντήσουν ολοκληρωμένα και χωρίς να υπάρξουν κενά ή μη απαντημένα ερωτήματα. Αυτοκαθοδηγούμενες ερωτήσεις, όπου οι γονείς προτρέπονταν να απαντήσουν μόνο αν εκπληρούσαν συγκεκριμένες προδιαγραφές, οδήγησαν στο να επιστραφούν ερωτηματολόγια που ήταν πλήρως συμπληρωμένα και χωρίς να υπάρχουν αντιφάσεις ή λογικές ασυνέπειες στο περιεχόμενο των απαντήσεων.

Ωστόσο υπήρξαν και σημεία της έρευνας, που επιδέχονται χωρίς αμφιβολία βελτίωση. Φάνηκε, για παράδειγμα, από τη συχνότητα των απαντήσεων σε ερωτήσεις που στόχευαν στην ανίχνευση των στερεότυπων έναντι της Γερμανικής, πως η ύπαρξη τέτοιων ερωτημάτων «δεσμεύει» τους γονείς σε απαντήσεις που είναι ιστορικά και κοινωνιολογικά αναμενόμενες.

Από την άλλη, το ερωτηματολόγιο δεν έδωσε λεπτομερέστερες απαντήσεις σε θέματα που αφορούν στο ιστορικό υπόβαθρο του μαθητή σε σχέση με τη Γερμανική γλώσσα. Αυτό φάνηκε ιδιαίτερα στην περίπτωση του υποκειμένου, όπου η μητέρα είναι γερμανόφωνης καταγωγής, δηλώνει προσωπική, δομική, πολιτισμική και πολιτιστική προτίμηση στη γλώσσα, ενώ αναφέρει και μία αποστροφή του παιδιού προς άλλη γλώσσα. Στην περίπτωση αυτή το ερωτηματολόγιο δεν κατέγραψε για παράδειγμα τους λόγους αποστροφής, αλλά ούτε και ανέδειξε τους ιδιαίτερους λόγους προτίμησης του ίδιου του παιδιού.

Συμπεράσματα και Προτάσεις

Η έρευνα αυτή αποτελεί μία πιλοτική διεργασία για την ανάδειξη των λόγων εκμάθησης της Γερμανικής ως δεύτερης ξένης γλώσσας. Με το σκεπτικό αυτό, η συλλογή, επεξεργασία και ερμηνεία των δεδομένων που προέκυψαν από την έρευνα πεδίου πρέπει να λαμβάνονται ως ενδεικτικά στοιχεία της διαδικασίας που προτείνεται για μετέπειτα ερευνητικά πονήματα και όχι ως κατάθεση γενικεύσιμων ερευνητικών αποτελεσμάτων.

Ωστόσο αποδείχθηκε κατά τη διαδικασία, πως οι λόγοι επιλογής του γνωστικού αντικείμενου φαίνεται να προκαθορίζονται κυρίως από παράγοντες προερχόμενους από το ατομικό ενδιαφέρον ή τις προσωπικές προτιμήσεις περισσότερο των γονέων και λιγότερο των ίδιων των παιδιών. Ακόμα, η έρευνα ανέδειξε μία (προφανώς αναμενόμενη) αναλογική σχέση της προτίμησης και στάσης των μα-

θητών έναντι της γλώσσας με τον εκάστοτε εκπαιδευτικό, τη δυναμική του μαθήματος όπως πρεσβεύεται από το διδακτικό υλικό, αλλά και το φόρτο εργασίας που αντιμετωπίζουν οι μαθητές στο Γυμνάσιο. Δεν καταγράφηκαν, όμως, συγκεκριμένες δυναμικές συσχετισμού μεταξύ των παραγόντων αυτών, ώστε να είναι δυνατή μία κατηγοριοποίηση και επαγωγική αξιοποίησή τους

Λόγω της πιλοτικής μορφής της έρευνας αναδείχθηκαν μία σειρά από ερευνητικά πεδία, τα οποία προσφέρονται για περαιτέρω διερεύνηση. Έτσι, φάνηκε μέσα από το ερωτηματολόγιο η ανάγκη να διερευνηθεί σε μεγαλύτερο βάθος η προσωπική άποψη των ίδιων των εμπλεκόμενων μαθητών, αφού εκείνοι είναι οι κυρίως αποδέκτες της όποιας διδακτικής πράξης. Ακόμα επιβεβαιώθηκε η απορία σχετικά με τους κοινωνικούς λόγους επιλογής της γλώσσας καθώς και με την άποψη των μαθητών για το μάθημα σε σχέση με τον κοινωνικό τους περίβολο.

Τα δυο αυτά ερευνητικά πεδία, που εντάσσονται άμεσα στην εκπαιδευτική αλλά και παιδαγωγική αρχή της αποδοχής του γνωστικού αντικείμενου, μπορούν να αποτελέσουν βάση για έρευνες πεδίου με τη μορφή ερωτηματολογίων. Μία τέτοια προσέγγιση θα αποφέρει ένα σύνολο ενδιαφερουσών πληροφοριών που είναι δυνατό να αξιοποιηθούν σε πολλαπλούς τομείς της εκπαιδευτικής και παιδαγωγικής πολιτικής της δημόσιας δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Πέραν αυτών των ερευνητικών κενών, η πιλοτική έρευνα υπέδειξε την ανάγκη αναζήτησης και ερμηνείας των απόψεων των μαθητών σε σχέση με τον όγκο και το περιεχόμενο της εκμάθησης της γλώσσας, λόγω του φόρτου μαθημάτων στο Γυμνάσιο. Μία τέτοια έρευνα θα μπορούσε να αμβλύνει την «εκ των άνω» επιβολή περιεχομένων σπουδών, αναλυτικών προγραμμάτων και ύλης μάθησης που προέρχεται από άτομα και φορείς, που σπάνια έχουν άμεση ή διαρκή σχέση με την διδασκαλία ή τη σχολική πραγματικότητα εν γένει. Αυτή η επιβολή με τη σειρά της επιφέρει μία αποδυνάμωση της θέσης του γνωστικού αντικείμενου και τη μετατροπή του από «αντικείμενο επιθυμίας» σε «αντικείμενο επιβολής» με τις γνωστές συνέπειες της απόρριψης ή πλήρους αδιαφορίας.

Εναποτίθεται στην ερευνητική και επιστημονική κοινότητα να διεξάγει σχετικές εργασίες και να εμπλουτίσει τις γνώσεις της γύρω από το θέμα της αλλαγής στάσης των μαθητών απέναντι στο μάθημα της Γερμανικής ως δεύτερης ξένης γλώσσας λόγω προσωπικών και εξωγενών παραγόντων, προσαρμόζοντας, τροποποιώντας ή συμπληρώνοντας το προτεινόμενο ερευνητικό εργαλείο. Η αξιοποίηση των στοιχείων που θα προκύψουν μπορεί να γίνει, μεταξύ άλλων, με την εφαρμογή συγκεκριμένων στατιστικών επεξεργασιών όπως για παράδειγμα προτείνονται από τους Csizér και Dörnyei (2005) με τη χρήση ειδικών ερμηνευτικών μελετών ή κλιμάκων αξιολόγησης που θα προκύπτουν από αναλύσεις αναγκών, όπως προτείνονται από τις Liuliene και Metiuniene (2006).

Με τις κατάλληλες προσαρμογές, τροποποιήσεις και προσθήκες, το προτεινόμενο ερευνητικό έργο μπορεί να καθιερωθεί ως σταθερή διαδικασία πανελλαδικής καταγραφής των προτιμήσεων και προσδοκιών των παιδιών που πρόκειται να μάθουν Γερμανικά στο ελληνικό δημόσιο σχολείο, αλλά και των γονέων τους. Με τον τρόπο αυτό παρέχεται στην πολιτεία, τα ρυθμιστικά της όργανα αλλά και στην επιστημονική κοινότητα η δυνατότητα της γρήγορης, σχετικά ανέξοδης, επιστημονικά ορθής και ομοιόμορφης και διαχρονικής καταγραφής και αξιοποίησης της κοινής γνώμης. Αυτή με τη σειρά της θα συμβάλλει από τη μία στη βελτίωση της ανθρωποκεντρικής εκπαιδευτικής πολιτικής του κράτους γενικότερα, ενώ από την άλλη θα παρέχει ένα σημαντικό εργαλείο ενημέρωσης, προετοιμασίας, βελτίωσης και επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών και όλων των παραγόντων που εμπλέκονται στην εκπαιδευτική διαδικασία ειδικότερα.

Συνοτομογραφίες

en: στα Αγγλικά

GAO: General Accounting Office

Βιβλιογραφία

- Liuliene, A. & Metiuniene, R. (2006) Second Language Learning Motivation. *Santalka. Filologija. Edukologija* 14(2), 93-98.
- Bericht der Bundesregierung zur Auswärtigen Kulturpolitik (2003) Berlin: Auswärtiges Amt.
- Dwyer, E. E. (1993,). *Attitude Scale Construction: A Review of the Literature*. <http://www.eric.ed.gov/ERICWebPortal/contentdelivery/servlet/ERICServlet?accno=ED359201>, (Αναγνώστηκε 25/11/2009).
- Kuhlemeier, H., Bergh, H. v. & Melse, L. (1996) Attitudes and Achievements in the First Year of German Language Instruction in Dutch Secondary Education. *The Modern Language Journal* 80(4), 494-508.
- Reinert, H. (1970) Student Attitudes toward Foreign Language-No Sale! *The Modern Language Journal* 54(2), 107-112.
- Sung, H. & Padilla, A. M. (1998) Student Motivation, Parental Attitudes, and Involvement in the Learning of Asian Languages in Elementary and Secondary Schools. *The Modern Language Journal* 82(2), 205-216.
- Csizer, K. & Dörnyei, Z. (2005) The Internal Structure of Language Learning Motivation and Its Relationship with Language Choice and Learning Effort. *The Modern Language Journal* 89(1), 19-36.
- Howe, M. J., Gordon, R. & Willman, L. S. (1969) Motivational Factors in Learning A Foreign Language. *Peabody Journal of Education* 47(1), 26-31.
- Oxford, R. & Shearin, J. (1994) Language Learning Motivation: Expanding the Theoretical Framework. *The Modern Language Journal* 78(1), 12-28.
- Evin, S. I. & Saracaloglu, A. S. (χ.χ.). *The Relationship Between Students' Attitudes Toward Foreign Language And Foreign Language Achievement*. Paper presented at the First International Conference Dokuz Eylül University Buca Faculty of Education, Izmir.
- Spinos, D. (2005) Deutschunterricht mit Hindernissen! *Ενημέρωση* 194.
- Triandis H.D. (1971) Attitude and attitude change. In Dwyer, E.E. (επιμ.), *Attitude Scale Construction: A Review of the Literature* (σ. 2).
- United States General Accounting Office (GAO). (1993). *Developing and using Questionnaires*. Washington D.C.: United States General Accounting Office (GAO) - Program Evaluation and Methodological Division (PEMD).
- Ζέπος, Δ. (2001). *Ποσοτικοποίηση ποιοτικών στοιχείων στη συγκριτική αξιολόγηση διδακτικών βιβλίων ξένης γλώσσας*. Δημοσίευτη Μεταπτυχιακή Εργασία, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στις Επιστήμες της Γλώσσας και της Επικοινωνίας, Θεσσαλονίκη.
- Ζέπος, Δ. (2007). *Θεωρία και Πράξη της Διδασκαλίας της Γερμανικής Γλώσσας στην Ελληνική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση κατά το Σχολικό Έτος 2002-2003*. Δημοσίευτη Διδακτορική Διατριβή, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αθήνα.
- Τσακαγιάννης, Σ. (2009, 2009/12/31). *Απαξίωση της δημόσιας ξενόγλωσσης Εκπαίδευσης*. <http://www.diorismos.gr/Dpages/news/viewarticle.php?vid=1300>, (Αναγνώστηκε 31/12/2009).
- Παπαδοπούλου, Χ.-Ο. (2007). *Η Γερμανική ως Ξένη Γλώσσα στο Ελληνικό Δημόσιο Σχολείο: Η Εξασφάλιση της Συνέχειας*. Θεσσαλονίκη: Εκδοτικός Οίκος Αντ. Σταμούλη.

Παράρτημα

Λόγοι επιλογής και μεταβολής της συναισθηματικής στάσης για τη μάθηση της Γερμανικής ως Δεύτερη Ξένη Γλώσσα στην Ελληνική Δημόσια Εκπαίδευση

Ερωτηματολόγιο

A. Δημογραφικά / κοινωνιομετρικά στοιχεία (συμπληρώστε με X μέσα σε κάθε κουτάκι που απαντάει στο ερώτημα. Δώστε **μία** μόνο απάντηση σε κάθε ερώτημα)

	<u>Το παιδί ...</u>			
A01	είναι ...	αγόρι ☐	κορίτσι ☐	
A02	Γράψτε εδώ την ηλικία του παιδιού σε ακέραιο αριθμό (π.χ. 11)			
A03	είναι ...	μοναχοπαιδί ☐	πρώτο ☐	δεύτερο ☐
		τρίτο ☐	τέταρτο ☐	άλλο ☐
	→ Αν απαντήσατε «μοναχοπαιδί» στο προηγούμενο ερώτημα, προχωρήστε στο ερώτημα A05			
A04	Τα αδέρφια μαθαίνουν Γερμανικά;	Όλα ☐	Μερικά ☐	Κανένα ☐

	<u>Το παιδί ...</u>			
A05	κατοικεί στην περιοχή του ...	10 + έτη ☐	3 – 9 έτη ☐	0 – 2 έτη ☐
A06	έχει ζήσει σε γερμανόφωνη χώρα;	Όχι ☐	Ναι ☐ →	Πόσα έτη
A07	έχει ταξιδέψει σε γερμανόφωνη χώρα;	Όχι ☐	Ναι ☐ →	Πόσες φορές ...

	<u>Οι γονείς ...</u>				
A08	είναι γερμανόφωνης καταγωγής;	Ο πατέρας ☐	Η μητέρα ☐	Και οι δυο ☐	Κανείς ☐
A09	έζησαν σε γερμανόφωνη χώρα;	Ναι ☐	→ Πόσα έτη ...	Όχι ☐	
A10	Αν απαντήσατε ΝΑΙ στην ερώτηση A09, για ποιο λόγο; (Σημειώστε όσα ισχύουν)	Μετανάστες ☐	Σπουδές ☐	Επαγγ. λόγοι ☐	→ άλλο (διευκρινίστε)
A11	έχουν συγγενείς σε γερμανόφωνη χώρα	Ναι ☐	→ Πόσα έτη	Όχι ☐	
A12	γνωρίζουν Γερμανικά;	Ο πατέρας ☐	Η μητέρα ☐	Και οι δυο ☐	Κανείς ☐

B. Εκπαιδευτικά στοιχεία. Απαντήστε σε όποια ερωτήματα ισχύουν για την περίπτωση του παιδιού σας. Αν κάποιο ερώτημα δεν σας αφορά, περάστε στο επόμενο.

<u>Το παιδί ...</u>				
B01	παρακολουθεί φέτος την ...	ΣΤ' Δημοτικού ☐	Α' Γυμνασίου ☐	... Γυμνασίου
B02	έχει ... στο σχολείο.	κερδίζει χρόνο ☐	χάσει χρόνο ☐	πάει κανονικά ☐
B02	μαθαίνει στο δημόσιο σχολείο (Επιλέξτε όσα ισχύουν)	Αγγλικά ☐ Ελληνικά (ξένη) ☐	Γαλλικά ☐ Ιταλικά ☐	Γερμανικά ☐ άλλη ☐
B03	μαθαίνει Αγγλικά ως ... γλώσσα	πρώτη ξένη ☐	δεύτερη ξένη ☐	τρίτη ξένη ☐
B04	παρακολουθεί μαθήματα ξένων γλωσσών εκτός από το σχολείο και ...	σε φροντιστήριο ξένων γλωσσών ☐	σε ιδιαίτερα μαθήματα ☐	πουθενά αλλού ☐
B05	παρακολουθεί φροντιστηριακά (Απαντήστε μόνο, αν έχετε απαντήσει θετικά στο ερώτημα B04)	Γερμανικά ☐ Ιταλικά ☐	Αγγλικά ☐ Ισπανικά ☐	Γαλλικά ☐ άλλη γλώσσα ☐
B06	Πόσα χρόνια συνολικά μαθαίνει (συμπεριλάβετε και τα χρόνια του Δημοτικού Σχολείου)	Αγγλικά;	→
		Γερμανικά;	→
		Ιταλικά;	→
		Ισπανικά;	→
		άλλη γλώσσα;	→

Γ. Λόγοι επιλογής (Σημειώστε με X όσες απαντήσεις ισχύουν.)

G01	<u>Ως γονείς επιλέξατε τη Γερμανική ...</u>
α.	☐ σύμφωνα με την επιθυμία του παιδιού σας.
β.	☐ ανεξάρτητα από την επιθυμία του παιδιού σας.

G02	<u>Ως γονείς επιλέξατε τη Γερμανική επειδή ...</u> (Σημειώστε με X όσα ισχύουν)
α.	☐ την γνωρίζετε και εσείς.
β.	☐ σας αρέσει η δομή (γραμματική, συντακτικό, λεξικολογικά στοιχεία) της γλώσσας.
γ.	☐ σας αρέσει ο ήχος της γλώσσας.
δ.	☐ έχετε ιδιαίτερη συμπάθεια στο γερμανικό πολιτισμό.
ε.	☐ έχετε ιδιαίτερη συμπάθεια στις γερμανικές συνήθειες και τον τρόπο ζωής.

στ.	☐ πιστεύετε ότι το παιδί σας θα μάθει αυτήν τη γλώσσα πιο εύκολα από κάποια άλλη.
ζ.	☐ έχετε οικογενειακές σχέσεις με άτομα που διαμένουν σε γερμανόφωνη χώρα.
η.	☐ ταξιδεύετε πολύ σε γερμανόφωνη χώρα και επιθυμείτε το παιδί σας να σας ακολουθήσει στο μέλλον.
θ.	☐ έχετε συχνές επαφές με γερμανόφωνους συνεργάτες / πελάτες και επιθυμείτε το παιδί σας να σας στηρίξει στο μέλλον.
ι.	☐ πιστεύετε ότι είναι μελλοντικό εργαλείο για το παιδί σας.
ια.	☐ θέλετε να προλάβετε την πιθανότητα το παιδί σας να χρειαστεί να σπουδάσει σε γερμανόφωνη χώρα.
ιβ.	☐ πιστεύετε ότι μια <u>άλλη</u> δεύτερη ξένη γλώσσα δεν θα προσφέρει στο παιδί σας τα αναγκαία εφόδια για μια μελλοντική σταδιοδρομία.
ιγ.	☐ πιστεύετε ότι το μάθημα προσφέρει εύκολα υψηλή βαθμολογία.
ιδ.	<i>Σημειώστε στο παρακάτω πλαίσιο τους λόγους που είχατε - <u>ως γονείς</u> - να επιλέξετε τη Γερμανική γλώσσα και οι οποίοι <u>ΔΕΝ</u> αναφέρονται στα πιο πάνω σημεία της ερώτησης.</i>

G03	<u>Το παιδί θέλει / ήθελε να μάθει τη Γερμανική επειδή...</u> (Σημειώστε με X όσα ισχύουν)
α.	☐ τα μαθαίνει και σε φροντιστηριακά μαθήματα (φροντιστήριο – ιδιαίτερο – κλπ.).
β.	☐ τα μαθαίνει κάποιος συγγενής του.
γ.	☐ το παρακίνησε φίλος / συμμαθητής του.
δ.	☐ πιστεύει / πίστευε ότι θα αποκτήσει υψηλή βαθμολογία στο σχολείο.
ε.	☐ το αποτρέπει / απέτρεψε άλλη γλώσσα επειδή θεωρεί / θεωρούσε αυτή τη γλώσσα «παράξενη» ή «μη συμβατή» με τις επιθυμίες, προτιμήσεις και / ή απόψεις του.
στ.	☐ του αρέσει / άρεσε ιδιαίτερα ο «σκληρός / τραχύς ήχος» της γλώσσας.
ζ.	<i>Σημειώστε στο παρακάτω πλαίσιο τους λόγους που είχε το παιδί να <u>ζητήσει</u> τη Γερμανική γλώσσα και οι οποίοι <u>ΔΕΝ</u> αναφέρονται στα πιο πάνω σημεία της ερώτησης.</i>

Γ04	<u>Το παιδί...</u> (Απαντήστε στην ερώτηση αυτή μόνο αν το παιδί σας είναι στο Γυμνάσιο)		
α.	☐	συνεχίζει να μαθαίνει στο σχολείο τη Γερμανική γλώσσα με τον ίδιο αρχικό ενθουσιασμό.	
β.	☐	αναπτύσσει ολοένα περισσότερο ενδιαφέρον για τη Γερμανική γλώσσα και τον πολιτισμό.	
γ.	☐	χάνει / έχει χάσει το ενδιαφέρον του για τη Γερμανική γλώσσα.	

Δ	Θεωρείτε, ότι <u>το παιδί</u> σας			
α.	έχει αλλάξει άποψη για το μάθημα των Γερμανικών από τότε που μπήκε στο Δημοσιο Γυμνάσιο;	NAI ☐	OXI ☐	
β.	Αν ναι, πιστεύετε πως οι λόγοι σχετίζονται με	τον καθηγητή ☐	το σχολικό βιβλίο ☐	τον φόρτο εργασίας του από άλλα μαθήματα ☐
γ.	<i>Αν απαντήσατε ΝΑΙ στο προηγούμενο ερώτημα και δεν σας καλύπτουν οι προτεινόμενες απαντήσεις, αναφέρετε με λίγα λόγια τους λόγους, για τους οποίους θεωρείτε ότι το παιδί σας έχει αλλάξει στάση απέναντι στα Γερμανικά ως μάθημα.</i>			
δ.	<i>Σημειώστε στο παρακάτω πλαίσιο τις αντιδράσεις του παιδιού σας, οι οποίες <u>ΔΕΝ</u> αναφέρονται στα πιο πάνω σημεία της ερώτησης.</i>			

E. Γράψτε εδώ, ό,τι θέλετε να συμπληρώσετε και δεν αναφέρεται στο ερωτηματολόγιο.

Ευχαριστούμε για τη συμμετοχή σας!